

DEPOZITUL DE UNELTE AGRICOLE DACICE DE LA CĂPILNA

VASILE MOGA

Rîndurile care urmează își propun să rețină atenția cu o descoperire arheologică inedită, ieșită la iveală, în mod accidental, în cursul anului 1988 la poalele cetății dacice de la Căpîlna¹, pe valea Sebeșului.

Este vorba de recuperarea unui lot de unelte agricole din fier apărute, conform informațiilor furnizate de Constantin Maier, paznicul fortificației de aici, în locul OBREJE (Obreji) situat nu departe de un pod construit în ultimii ani².

Iată, în continuare, o sumară descriere a depozitului agricol, recent intrat în patrimoniul Muzeului din Alba Iulia:

1. *Brăzdar de plug*, lung de 29 cm, executat dintr-o bară masivă, lățită și îndoită la partea ce intra în pământ și terminat la capătul opus printr-un cîrlig de fixare.

2. *Brăzdar de plug*, lungime 28 cm, avînd aceleași caracteristici tipologice cu precedentul.

Împreună cu obiectele tocmai amintite, depozitul mai cuprinde, în actuala lui componență, 7 *seceri* fragmentare, corodate parțial, cu lama curbă, ascuțită la vîrf și prevăzută la partea inferioară cu nelipsitul cîrlig de fixare în coada de lemn. Una din *seceri* merită o atenție specială; este vorba de un exemplar prevăzut cu o verigă simplă, fixă, aplicată deasupra lamei propriu-zise la o distanță de 3 cm de cuiul oblic de fixare.

În sfîrșit, mai semnalăm, două *cuțite* (?) cu lama îngustă și dreaptă.

Anterior apariției depozitului de care ne ocupăm, se mai cunoșteau ca descoperite în cursul cercetărilor arheologice întreprinse în cele opt campanii, cît a durat investigarea sistematică a fortificației dacice de la Căpîlna, sape (3), cosoare (1), foarfeci (4), un brăzdar de plug cu lama triunghiulară, precum și două *seceri* fragmentare³. Descoperirea noilor unelte agricole și analiza lor duce la constatarea că atît brăzdarele cît și *secerile* fac parte din tipurile binecunoscute și răspîndite în lumea geto-dacică, așa încît considerăm că ar fi inoportun să mai insistăm asupra acestui aspect, despre care există la noi o întreagă literatură de specialitate⁴. Analogiile cu unelte agricole similare, aflate fie în componența unor depozite, fie izolat, în cetățile și așezările daco-getice, încadrează recenta descoperire de la Căpîlna în intervalul larg al secolelor I î.e.n. — I e.n.

Înainte de a încheia am dori să avansăm o opinie personală legată, mai mult, de toponimul OBREJE (Obreji), deci a locului de unde au apărut

¹ I. Glodariu, V. Moga, *Cetatea dacică de la Căpîlna*, București, 1989.

² Descoperirea a apărut în apropierea unui drum de țară, surpat în momentul executării unor lucrări rutiere ce au afectat, parțial, unele loturi agricole.

³ I. Glodariu, V. Moga, *op. cit.*, p. 97—98.

⁴ I. Glodariu, E. Iaroslavschi, *Civilizația fierului la daci*, Cluj-Napoca, 1979, p. 58—76.

uneltele agricole. Răspîndit, mai ales, în vechea vatră a *Sarmizegetusei Regia*⁵, toponimul în discuție pare să indice și astăzi locuri arabile aflate pe terasele din apropierea unor cursuri de apă. Spre exemplificare: „su' OBREJE“ — la Costești: „loc arător su'un țarmure“ (un vechi mal al râului Grădiștii) sau Obreja (comuna Beriu) — „țarmure mai înalt unde se poate cosi“⁶.

Într-adevăr, pe malul stîng al râului Sebeș, în apropiere de poalele dealului pe care a fost înălțată fortificația dacică de la Căpîlna, există asemenea terase, cultivate și acum, locuri cunoscute sub toponimul „Obreje“ sau „La Obreji“.

Cum în cetatea dacică numărul uneltelor agricole este redus în comparație cu alte obiecte din metal, ca de pildă, unelte de făurărie și dulgherie, unelte și ustensile casnice, arme⁷ etc. credem că apariția ineditului depozit de piese agricole, pe una din terasele aflate în apropierea râului Sebeș, la poalele dealului Cetate, ar putea indica prezența unor așezări agricole deschise, a unor agricultori ce cultivau mici loturi agricole și, în caz de eventuale atacuri, se puteau adăposti în cetatea aflată în imediata lor vecinătate.

Oricum, pînă la alte descoperiri mai concludente, cele mai sus afirmate, rămîn doar simple supoziții, ce urmează a fi verificate pe teren.

DE DÉPÔT D'OUTILES AGRICOLES DE CĂPÎLNA

(RESUMÉ)

Le village Căpîlna (Săsciori — dép. d'Alba) est connu dans la littérature historique par la citadelle dacique trouvé au bord gauche du vallée du Sebeș (voir pour les détails I. Glodariu, V. Moga, *Cetatea dacică de la Căpîlna*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989).

En 1988 nous avons récupéré un intéressant et inédit dépôt d'outils agricoles daciques trouvé au lieu dit *Obreje* (Obreji), qui est situé à la basse du mamelon de la fortification des daces.

Le dépôt a aujourd'hui deux socs, puis 7 faucilles fragmentaires et ainsi deux couteaux très mal conservées.

Les nombreux analogies avec des pièces similaires découvertes, soit sous forme des dépôts, soit seulement des outils singuliers, en Dacie preromaine, permettent de dater le dépôt agricole de Căpîlna entre I siècle av.n.e. et I siècle de n.e.

⁵ M. Homorodean, *Vechea vatră a Sarmizegetusei în lumina toponimiei*, Cluj-Napoca, 1980.

⁶ *Ibidem*, p. 144.

⁷ I. Glodariu, V. Moga, *op. cit.*, p. 94—97, 105—106.

Fig. 1. Brăzdare de plug, seceri și cuțite din fier din tezaurul de la Căpîlna (foto).

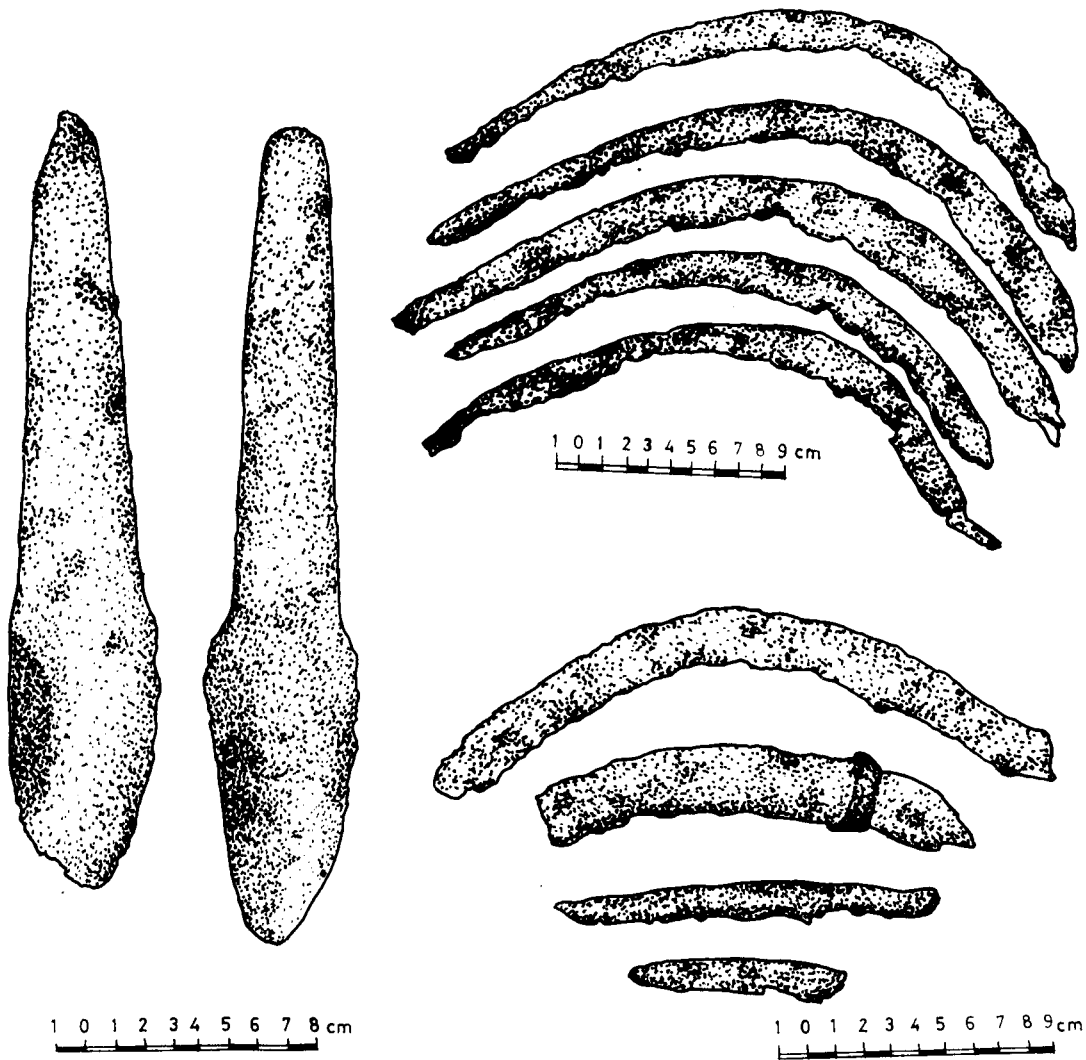

Fig. 2. Brăzdare de plug, seceri și cuțite din fier din tezaurul de la Căpîlna (desen).